

Nadzorniki odgovorni, a le na papirju

Sodišča nimajo znanj, nadzorniki pa preveč dobre zveze, da bi kdaj za slabo delo tudi plačali, opozarjajo sogovorniki

Tanja Smrekar, Andreja Šalamun
finance@finance.si

Podjetja so na kolenih, njihovi upniki ne dobijo denarja, delničarji izgubljajo premoženje. Kaj so počeli nadzorniki, da so poslovdstvom dopustili takšno slabo, morda nezakonito upravljanje družb? Kako lahko člane nadzornega sveta izterjate, da vam plačajo izgube, ki so nastale zaradi jalovega nadzora?

Težko, pravijo naši sogovorniki. Pa ne zato, ker ne bi imeli ustrezne zakonodaje, temveč zato, ker nadzornikov nihče ne zna izterjati, sodniki niso usposobljeni, povrh vsega pa svoje naredijo še socialna omrežja oziroma poznanstva, ki varujejo »svoje« nadzornike.

Kar nekaj primerov je, kjer bi lahko pregledali, ali so zaradi morebitnega slabega dela odškodninsko odgovorni tudi nadzorniki:

- Prevent Global, ki izdeluje avtomobilске prevleke, je pred stečajem; ima le enega kupca, Prevent Dev, katerega lastnik Nijaz Hastor se je kot manjšinski lastnik Preventa Globala sprl z večinskimi lastniki Jankom Zakeršnikom.
- Prva Vegradova gradbenica Hilda Tovšak je spravila podjetje pred stečaj, ker se je podobno kot nekdanji šef Istrabenza Igor Bavčar in nekdanji prvi mož Pivovarne Laško Boško Šrot očitno bolj ubadala z menedžerskim prevzemom podjetja kot s posli. Hkrati je sodelovala, kot je ugotovil urad za varstvo konkurence, v kartelnem dogovarjanju pri avtocestnih poslih. Davkoplačevalci smo jih menda preplačali za tretjino oziroma okoli 2,3 milijarde evrov. Bo

moral Vegrad plačati del preplačanih avtocest in kje so bili ob dogovarjanju nadzorniki?

- V Luki Koper že mesece tuhtajo, kako bi odškodninsko tožili nekdanjo upravo Roberta Časarja in morda nadzornike zaradi vrste spornih poslov, tudi nepremičninskih.
- V začetku leta je Intereuropa vložila odškodninsko tožbo proti nekdanji upravi pod vodstvom Andreja Lovšina zaradi spornega vlaganja v logistični center Čehov v Moskvi. Tožba je vredna 37,5 milijona evrov.
- Že leta se vleče tožba Zavarovalnice Triglav proti nekdanji prvi dami Nadi Klemenčič in nekdanjemu prvemu nadzorniku Milanu Maroltu zaradi domnevno spornih oziroma previsokih nagrad. O tožbi mora prvostopenjsko sodišče odločiti vnovič, prvič sta bila Klemenčičeva in Marolt oproščena.
- Ali pa denimo Hit: nekdanjega predsednika uprave Nika Trošta tožijo zaradi kupovanja zemljišč po Balkanu za dva milijona evrov. Tožba proti nadzornikom ni.

Ali je kdo od nadzornikov že karkoli plačal? Ne. Preverili smo, kaj bi bilo treba spremeniti in v kakšnih primerih so nadzorniki

odškodninsko odgovorni. Odgovore so nam pomagali pripraviti direktor družbe za pravno svetovanje in korporativno upravljanje RMG Gorazd Podbevšek, predstavnik malih delničarjev Rajko Stanković in Borut Bratina iz ekonomsko-poslovne fakultete Maribor.

Odgovornost do lastnikov

Če denimo revizija pokaže, da je družba kupila vrednejšo nepremičnino, o kateri bi morali razpravljati tudi nadzorniki, po previsoki

ceni, lahko kot lastnik od družbe zahtevate, da odškodninsko terjate nadzornike. Preden pa od družbe zahtevate, da v vašem imenu toži nadzornika, se pozanimajte, ali bi nadzornik za posel moral vedeti, in če ni, zakaj ni vedel. Morda mu je lagala uprava. Morda pa je nadzornik posel odobril, se celo sam okoristil, zato je posel odobril »z levo roko«. Odškodninsko odgovornost nadzornikov lahko kot lastnik zahtevate le, če zberete sami, ali skupaj s preostalimi lastniki deleže, ki pomenijo deset odstotkov kapitala družbe, ali če je vaš kapital skupaj nominalno vreden 400 tisoč evrov. Sicer bo sodišče tožbo zavrglo. Omejite višine odškodninskega zahtevka ni. Kaj se zgodi, če vas kot lastnika uprava ne bo upoštevala in ne bo hotela vložiti odškodninskega zahtevka proti nadzornikom? »Tožbo proti nadzornikom družbi, torej upravi, naloži skupščina družbe. Če skupščina lastnike, ki želijo terjati nadzornike, zavrne, lahko lastniki tožbo vložijo sami,« razlaga Podbevšek.

Odgovornost do upnikov

Odškodninski zahtevek proti nadzorniku lahko po zakonu o gospodarskih družbah uveljavljajo tudi upniki družbe, ki jih družba ne more poplačati. Omejite višine odškodninskega zahtevka ni. Upniki lahko odškodninski zahtevek vložijo sami, vendar ne za svoj račun, temveč za račun družbe. Če nadzorniki plačajo družbi odškodnino, mora potem oškodovane upnike plačati družba.

Je pa višina odškodnine omejena po zakonu o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju. Nadzornik je upnikom odgovoren za škodo le do višine

Stran / Page: 4

Doseg / Reach: 53000

Država / Country: SLOVENIA

Površina prispevka / Size: 686 cm2

2 / 2

dvakratnega skupnega zneska vseh njegovih prejemkov, ki jih je dobil kot nadzornik v letu, v katerem je zagrešil sporno dejanje. Skratka, če je nadzornik v določenem letu kot nadzornik zaslužil deset tisoč evrov, bo plačal upniku, ki ga odškodninsko terja, največ 20 tisoč evrov. V nobenem primeru pa nadzorniki upniku, ki jih toži, skupaj ne

bodo plačali več, kot znaša razlika med upnikovo celotno terjatvijo do družbe in med zneskom, ki ga je že dobil iz stečajne mase. Nadzorniki so odškodninsko odgovorni v podjetju, ki je v stečaju, če kljub predlogu uprave za dokapitalizacijo te niso podprli in če ta tudi dejansko ni bila izglasovana na skupščini.

Odškodninsko odgovorni so tudi, če od posloводства niso zahtevali poročil o poslovanju družbe. Tožbo v imenu upnikov vložijo stečajni upravitelj ali upniki sami v imenu in za račun vseh upnikov, če so svoje terjatve pravočasno prijavili v stečajno maso. ●

F ANKETA

Ni dovolj znanja, so pa zveze in poznanstva!

Zakaj nihče od nadzornikov v praksi ne odgovarja s svojim premoženjem in kaj je treba spremeniti, da bodo bolj odgovorni?

Borut Bratina, Ekonomsko-poslovna fakulteta Maribor: »Imamo dobro zakonodajo o odgovornosti

nadzornikov, sodišča pa nimajo nobene prakse. Področje odgovornosti nadzornikov imajo dobro urejeno Francozi. Tam morajo nadzorniki pred nastopom funkcije deponirati svoje premoženje, ki jim ga po koncu mandata lahko zaplenijo, če niso delali dobro. Če pa so delali dobro, dobijo izdatno nagrado. In takšni nadzorniki so tudi neodvisni – torej takšni, ki imajo dovolj premoženja, da ne sedijo v nadzornem svetu zaradi nizke sejnine, temveč lahko odidejo, kadar želijo. Tekmovanje med podjetji, katera bodo nadzornikom

plačala nižje sejnine in nagrade, ne vodijo v profesionalnost članov nadzornih svetov. Za malo denarja dobite pač malo muzike.«

Rajko Stanković, društvo Mali delničarji – skupaj smo močnejši:

»Zakonodaja je dobra, a se v praksi ne izvaja. Primer slabega nadzora sta Istrabenz in Pivovarna Laško – nadzorniki bi morali takoj zamenjati šefa družb Igorja Bavčarja in Boška Šrota, ko so izvedeli, da prevzemata družbi. Tega niso storili. Pri nas imamo težavo zližanosti nadzornih svetov in uprav. Še vedno je pomembno merilo, da te imenujejo za nadzornika glede na to, koga poznaš, kateri socialni mreži pripadaš. Poleg tega nihče ne bo za sejnino 300 evrov opravil svojega dela, kot se spodobi. Nadzorniki bi morali biti

profesionalci in dobro plačani. Vsak mesec bi morali dobiti recimo 1.200 evrov bruto fiksnega plačila, in če bi delo opravili dobro, bi morali dobiti še najmanj toliko variabilnega plačila. Vendar pa to velja za nadzornike v matičnih družbah. Nadzorniki v odvisnih družbah bi morali delo opravljati brezplačno. Poleg tega bi morali biti slabi nadzorniki kaznovani tako, da recimo pet let ne bi smeli opravljati nadzorniškega dela.«

Aleksander Mervar, Elektro Slovenija:

»Imamo dovolj jasno zakonodajo, da omogoča odškodninsko odgovornost nadzornikov. Stvar lastnikov in oškodovanih upnikov pa je, ali bodo proti nadzornikom vložili tožbo. Seveda je treba odgovornost in povzročeno škodo tudi dokazati.«

F NADZORNIŠKI KRIŽI

Zakaj pri nas nadzor šepa

- ▶ Sodniki nimajo dovolj znanja za odškodninske obsodbe nadzornikov.
- ▶ Nadzorniki in uprave so preveč zližani.
- ▶ Velikokrat se za nadzornike imenujejo ljudje s pravimi zvezami, ne z znanjem.
- ▶ Matične družbe bi morali nadzorovati profesionalni nadzorniki, nadzor odvisnih družb ne bi smel biti plačan.
- ▶ Nadzorniki bi morali biti neodvisni od sejin.